

naj bi tako mir se povrnil v splošno našo domovino, starodavno Avstrijo, pod žezlom habsburške vladarske rodovine. In kdor je poštenjak, ter hoče ljudstvu voditeljem biti ali pa v javnosti govoriti o tej stranki, naj bere Weiss-Starkenfels-ovo knjigo: „Kleiner pol. Katechismus der österr. Rechtspartei“, ki stane le 25 kr., in prepričal se bo, da je vse grda laž, kar se temu programu očita. Zadovoljni edino le tisti s programom ne bodo, ki nočejo o kat. cerkvi in sploh o krščanstvu v javnem življenju ničesar slišati. To so pa nihilisti ali ničevci, s katerimi se ni pogajati, kakor tudi pravice nimajo, poštenim državljanom svojo ničevost vsiljevati. — Gorje pa vsakemu, kdor v svoji potuhnjenosti in nevednosti ljudstvo na krivo pot speljava!

Cerkvene zadeve.

Pomenljiv katolišk glas zastran prihodnjih volitev.

V svojem poslednjem pastirskem listu priporočajo preč. Briksenski knezoškof svojim vernikom, volilno pravico prav vestno porabiti ob bodočih volitvah. Kar velja vernikom na Tirolskem, velja tudi slovenskim, torej posnamemo poglavitne stvari iz omenjenega pristranskega pastirskega lista.

„Vedite se“ — učijo višji pastir — „kot zvesti otroci kat. cerkve ne le doma, marveč tudi v javnem življenju. To naj velja posebno ob bodočih volitvah v državni zbor. Sedaj stojimo na prav resnem obratniku avstrijske zgodovine. Izročite prihodnost le možem, kateri so prepričani, da tudi modrost v državnih rečeh iz Boga izvira, ki je sam izrekel: „Po meni (z mojo pomočjo) vladajo kralji in sklepajo postavodajalci, kar je prav.“ (Prigov. 8, 15.) Izročite prihodnost možem, ki so za Boga, cesarja in domovino ednako vneti, katerih nikakor ni volja, zatajevati prvo v tem prelepem troglasji. Izročiti prihodnost možem, ki ne bodo pri obravnavi postav prezirali Boga, krščanstva in sv. kat. cerkve! To je tem bolj potrebno, ker se je o državnej vsemočnosti začel razvijati nauk, pri katerem morajo prav oni, ki so najboljši državljani, ki hočejo v resnici Bogu dati, kar je Božjega, cesarju pa, kar je cesarjevega, vedno v vestnej britkosti živeti.“

Tega se hočemo tudi mi, katoliški Slovenci držati, ker bi v denešnjih državnih razmerah volilec očitno zoper Boga in nja sv. cerkev se pregrešil, ako bi svoj glas dal možu, kateri je le po imenu še katoličan, v dejanji pa pravice sv. cerkve zatajuje.

Blagri državnega nadzorovanja šol.

Kakor smo ob svojem času poročali, je pruska vlada nadzorovanje šol s tem pričela, da je vsem kateketom v poljskih pokrajinah ukazala,

krščanski nauk nemški učiti. Zoper to kruto posilstvo so preč. nadškof, grof Ledochovski, protestirali in poljska duhovšina je pastirju hvalo za to pogumno postopanje izrekla ter sklenila, otrokom poljske narodnosti kakor doslej v maternem jeziku krščanski nauk razlagati. V ta namen so kateketi otroke, ki nemški ne umejo, doma ali pa v cerkvah poučevali, kajti v državni šoli se poljska beseda govoriti ne sme. Vlada pa tudi tega ne trpi, da bi kateketi zunaj šole v maternem jeziku deco poučevali. V Ostrovi se je kateketu pod globo 50 tolarjev prepovedalo, v cerkvi razlagati krščanski nauk! — To je svoboda liberalnih oblizancev in pa — nemška kultura!

Stanje kat. cerkve na Švicarskem.

List iz Švicarskega 26. jun.

V Soloturnu so napravili rudečkarji 15. maja tabor, pri katerem se je zbralo, kakor poročajo liberalni listi, 8 do 10.000 ljudi. Tu so padale prav debele psovke na papeža, cerkveni zbor, okrožnice itd.; so se napravile resolucije, kako zadušiti svobodo krščanstva in posebno še kat. cerkve. To bi se naj doseglo po brezverskih šolah, po zapovedanem civilnem zakonu, po odgnanji papeževega poverjenika iz dežele in po zatrenju vsake škofije, katera ni po narodnem in republikanskem kopitu osnovana. — Vse to bi se naj vzelo v zavezni ustav (Bundesverfassung), katerega je zavezno svetovallstvo ravno prenaradilo ter ga hoče posebni skupščini v potrjenje predložiti.

Načrt tega zaveznege ustava meri na to, da se posameznim kantonom (okrajem) starodavna svoboda in samostalnost vzame in vsa oblast rudečkarjem v osrednjem (centralnem) parlamentu v roke spravi. Načrt še molči o vojaštvu, pravosodji in šoli, ker hoče vlada centralizacijo v teh zadevah bolj na tihoma, „po postavni“ poti pozneje izpeljati; za zdaj liberalnim svetovallcem bolj sodi hujskati s cerkveno-političnimi členki, kajti s tem se puble glave najložeje omamijo, in če je nastal verski razpor po kantonih, se nadja vlada večino dobiti za preuaredbo zaveznege ustava. Vse meri na najsilnejše preganjanje kat. cerkve. V ta namen bi naj služil člen: „Kdor (zmed škofov namreč in duhovnikov) brez privoljenja zavezne vlade na povelje tuje države ali tuje oblasti (to je radikalnem oblast rimskega papeža) na Švicarskem službo izvršuje, njega sme zavezna vlada iz dežele prognati.“ Če se ta člen sprejme, zamore vlada vsakega, poglavarja cerkve pokornega škofa ali duhovnika meni in tebi nič iz dežele pregnati, kakor je že storila z genevskim škofom. To je hvalisana svoboda na Švicarskem! Prekucneži in zarotniki vseh dežel najdejo tukaj pribežališča, domačinom pa kruta vlada žuga s prognanstvom, ako se drznejo zvesto spolnovati dolžnosti, ktere

jim naklada cerkvena služba v domovini, kder ima kat. cerkev pravico postavnega obstanka! (Konec prihodnje.)

Gospodarske stvari.

O živinoreji.

(Poduk v ljutomerski kmetijski šoli.)

Teleta za plemenaj se odgojuje tako-le:

Teleta naj so v zadnjič popisanim prostoru, ki naj bo za vsako tele 12—18 štirjaških čevljev velik, in pried letom naj se ne navezujo.

Vsaj prve 4 tedne naj se živi tele samo ob maternem mleku, — ziza naj. Od sedaj pa naj pije, da ne izdelava krave z buhanjem in grizenjem. Da se pa počasi vadi telečji želodček trše hrane, naj se mu daje precej po 4. tednu v jaslice suha otavica, da siigra ž njo. Do konca 6. tedna naj pije tele samo materno mleko, nemudoma potem, ko se je pomolzlo, da ima še vso prvotno, naravno živalsko toploto (30° R.) Dokler tele ni 6 tednov staro, naj dobiva tacega mleka vsaki dan $\frac{1}{6}$ teže svojega života. Za vsaki cent žive teže mora biti torej $16\frac{2}{3}$ funta., t. j. 6—7 bokalov mleka na den. Ako tehta tele poldrugi cent, zahteva tudi poldrugi krat toliko mleka.

Po 6. tednu naj se vtrga teletu vsaki dan polič čistega maternega mleka; na mesto tega pa mu treba dati polič opihanega (brez vrhnja) mleka, ki pa ne sme kisló biti, zgreto pa mora biti na 30° R. Ako bi tele sedaj uživalo skisano ali hladno mleko, moralo bi zboleti.

Ker se teletu med tem časom od dne do dne mlečno jedro (vrhnje) jemlje, moralo bi vsakako slabeti, kar bi zadrževalo nja rast. Da se torej teletu ne godi nič krivice, odškoduj ga s tem, da mu daš za vsak polič vtrganega pravega maternega mleka z vrhnjem lot razmehčanega lanenega semena. Ker tele rase, zahteva tudi vsaki dan več hrane; zato pa mu dajaj od sedaj posebej juhe iz ovsene moke. To se začinja s poldrugim lotom mōke na dan, in ta posebek rase od dne do dne tako, da dobiva tele pri odstavljenji od čistega in opihanega mleka vsaki dan 12 lotov. Po 12 lotov te ovsene mōke v juhi pa že dobiva tele, ko je staro kakih 11 tednov.

Dopisi.

Iz Maribora 3. julija. Nja Visokost, cesarjevič Rudolf, prišel je v Maribor ob 8. uri in na kolodvoru sprejet bil od c. kr. glavarja, mil. lavant. knezoškofa, mestnega župana, generala in drugih. — Prva pot bila je v stolno cerkev, kder je cesarjevič pred altarjem kratko molitev opravil. Potem si je ogledal pripravnico, realko in gimnazijo. Ljudstvo ga je povsod veselo sprejelo. Nekteri Mariborčani so se mu pa menda slabo pri-

kupili z nemškimi trobojnicami, ki kažejo ven v nemški „rajh“!

Iz Ljubljane 30. junija. (Občeni zbor delničarjev Narodne tiskarne.) (Dalje). V svojem nadaljnjem govoru skuša g. Grasselli še dokazati, da je občeni zbor veljavno sklican, češ, da je bil v smislu §. 14 dr. pravil postavno v „Slov. Narodu“ razglašen, in da odbor nima dolžnosti, vsakega delničarja posebej povabiti. Vrh tega je vsak delničar po poslanih pooblastilih poizvedel za občeni zbor, in dobil priložnost se ga udeležiti. Od onih 5000 goldinarjav, ktere gosp. Ravnikar omenja, on kot društveni blagajnik nič ne vé. Slišal je pa, da so Štajerski rodoljubi l. 1868 skupaj zložili 5000 gld., ki so po deficitih Slov. Naroda v prvih letih pošli. V računih Narodne tiskarne pa se ta svota nikjer ne najde, in društvo onim rodoljubom ni krajezarja povrnilo; če je kdo drugi to storil, ne vé.

Dr. Vošnjak opominja, da je bilo že pri ustavljanju občnem zboru povedano, da prvi ustanovniki za svojih 6000 goldinarjev, ki so se potrošili za „Narod“, nobenega povračila niso dobili, da je torej nesramno, ako se o tem zopet odgovor tirja. (Velik nemir in mnogi klici: Oho!)

Dr. Poklukar interpelira, kaj je s Tomšičevim spominkom, in kje so denarji, ktere je narodna tiskarna nabirala?

Dr. Ahačič odvrne, da to ne spada k občnemu zboru delničarjev in g. Grasselli še pristavi, da denar ni nabirala tiskarna, ampak opravišstvo „Naroda“, ktero je nabrani denar izročilo dotičnemu odboru pod predsedstvom dr. Kocelija.

G. Rapoc, kteri je tudi ud omenjenega odbora, na to reče, da je denar on prejel in na obresti naložil.

Za njim poprime g. Klun besedo in pritrjuje g. Ravnikarju, da so se pri sklicevanji obč. zbora velike nerednosti godile, ker niso delničarji medčasnih listov ne dobili ne vložili pri blagajnici, kar jim še le pravico glasovanja zagotavlja. Kakor zahteva §. 26., bi se morali letni računi in bilance pri občnem zboru delničarjem na ogled postaviti, kar se ni zgodilo. Prečitali ste nam nektore številke, ki smo jih proti pozabili, in naše društvo z veliko pohvalo povzdigovali. Pa pri takih podvzetjih, kakor je g. dr. Vošnjak nedavno v nekem zboru rekel, „ni dobro samo solučnato stran kazati, senčnato pa zakrivati“. In ravno ta senčnata stran je pri Narodni tiskarni menda kaj temna. Še včeraj, kakor se je po mestu govorilo, ste si prizadevali, račune skupaj sestaviti, in jih niste mogli, ker je zmešnjava menda tolika, da nikjer take ni. In ta govorica utegne resnična biti, ker nam danes ničesar predložili niste. Ali ravnate po mislih g. dra. Vošnjaka, ki je neki rekel, da delničarjem ni treba vsega vediti? — Tudi pri „Slov. Narodu“ se mi ne zdi vse tako lepo in gladko, kakor je g. dr. Vošnjak poročal. G. Vošnjak sam je obstal, da je „Narod“ potrošil